

Tammukkakysymys Lapin kalatalousalueilla

Lapin kalatalousalueilla on vahva yhteinen tahtotila siitä, että Lapin vesistöissä yleisesti esiintyvää paikallista ei-vaeltavaa taimenta eli tammukkaa tulee voida kalastaa ilman, että kalastussäädökset sitä tarpeettomasti estävät.

Kalatalousalueet ovat tehneet aikaisempiin selvityksiin ja omaan asiantuntemukseen perustuen kirjauksia tammukka-alueista ja tammukan pyynnistä käyttö- ja hoitosuunnitelmiin, kuten mm. kalastusasetuksen perustelumuiotissa (HARE022:00/2008) on esitetty tehtäväksi. Tavoitteena on, että olemassa olevia pyyntivahvoja kantoja voidaan hyödyntää kestävästi ja ylläpitää perinteisen tammukanpyynnin jatkuvuutta ja siihen liittyvän tietotaidon ja arvokkaan eräkulttuurin muodon säilymistä kalatalousalueilla. Nykyiset kalastusta koskevat säädökset käytännössä estävät paikallisen taimenen kalastuksen ja luonnonvaran tarkoituksenmukaisen hyödyntämisen.

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomainen on ilmoittanut epävirallisesti kalatalousalueille, ettei se tule hyväksymään kalatalousalueiden esityksiä tammukka-alueista ja tammukan kalastuksesta siihen vedoten, että ne ovat voimassa olevien kalastussäädösten vastaisia. Kalatalousviranomainen pitää potentiaalisen vaellusyhteyden olemassaoloa ilmeisesti vahvempana perusteena taimenmuodon määrittelylle kuin paikallisen taimenen tosiasiallista käyttäytymistä eli vaeltamattomuutta.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien määrittämiselle paikallisista vaeltamattomista taimenkannoista on nyt saatu vahvaa tieteellistä näyttöä ruotsalais-suomalaisen EMRA-hankkeen tulosten myötä. Hankkeessa selvitettiin mm. Kemijoen vesistön taimenen geneettistä monimuotoisuutta yli viidentuhannen näytteen avulla. Tulosten mukaan Kemijoen vesistön eri jokien latvavesissä ja jopa purojen ala- ja yläosilla esiintyy geneettisesti toisistaan selvästi eriytyneitä paikallisia tammukkakantoja. Tällaiset kannat eivät ole sekoittuneita muiden alueiden kantoihin, mikä osoittaa, että kalat viettävät koko elinkiertonsa kotipuroissaan, vaeltamatta järveen tai mereen, vaikka vaellusyhteys olisi olemassakin. Vastaavia alkuperäisiä paikallisia tammukkakantoja esiintyy tunnetusti myös Tornion-Muonionjoen, Paatsjoen ja Tenojoen vesistöissä.

Kalatalousalueet esittävät, että Lapin alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmien hyväksymisprosessissa sekä tammukkaa koskevien säädösten tulkinnessa ja soveltamisessa otetaan kalastuslain 1 §:n edellyttämällä tavalla huomioon paras käytettävissä oleva tieto, erityisesti EMRA-hankkeen tulokset Lapin tammukkakannoista.

Mikäli tammukkakysymyksen hyväksymisen esteenä viranomaiselle on olemassa oleva kirjaus kalastuslaissa, niin kirjausta tulee asetuksin täsmentää siten, että tammukkakysymys vähintäänkin alueellisesti (Lapin maakunta) olisi hyväksyttävissä käyttö- ja hoitosuunnitelmissa.

11.11.2022

Tenon kalatalousalue
Inarin kalatalousalue
Lokka-Porttipahta kalatalousalue
Sodankylän kalatalousalue
Raudanjoen kalatalousalue

Yli-Kemin kalatalousalue
Keski-Kemijoen kalatalousalue
Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue
Tornio-Muonionjoen ja rannikon kalatalousalue